

ANALYYSI

Suomi elää puusta, koneista ja palveluista

Suomen talous | 03.06.2025 | Petri Mäki-Fränti, Hannu Viertola

KIRJOITTAJAT

Petri Mäki-Fränti
Vanhempi ekonomisti

Hannu Viertola
Vanhempi ekonomisti

Palveluviennin reippaasta kasvusta huolimatta Suomen vienti on yhä valtaosin tavaravientiä, jossa perinteiset vientialat, eli metsä- metalli- ja kemian teollisuus, ovat kasvattaneet osuuttaan. Huipputeknologian sijaan Suomi vie enimmäkseen raaka-aineita ja teollisuuden väli tuotteita. Tavaraviennin yksipuolistumista tasapainottaa palveluviennin rakenteen muutos kohti korkeaa osaamista vaativia palveluita.

Suomen vienti hakee uutta asentoa

Suomen vientiteollisuus on kärsinyt 2000-luvun alun finanssikriisin jälkeen takaiskuista, joihin sopeutuminen on osin yhä käynnissä. 2010-luvun taitteessa Nokia hävisi ensin taistelun

älypuhelinmarkkinoista, mikä johti suomalaisen matkapuhelinteollisuuden alasajoon. Samalla älylaitteet alkoivat korvata painettuja lehtiä, mikä vähensi painopaperien tarvetta maailmanlaajuisesti. Suomen vienti kärsi 2010-luvulla myös finanssikriisin liikkeelle laittamasta investointilamasta, joka vähensi kysyntää Suomen viemille teollisuuden koneille ja laitteille. 2020-luvulla Suomen vientimarkkinoita koetteli ensin koronakriisi ja sitten Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sitä seurannut Venäjän kaupan loppuminen. Nyt Suomen viennin ylle muodostaa tummia pilviä Yhdysvaltain kauppapolitiikan kiristytminen ja kasvanut kauppasodan uhka.

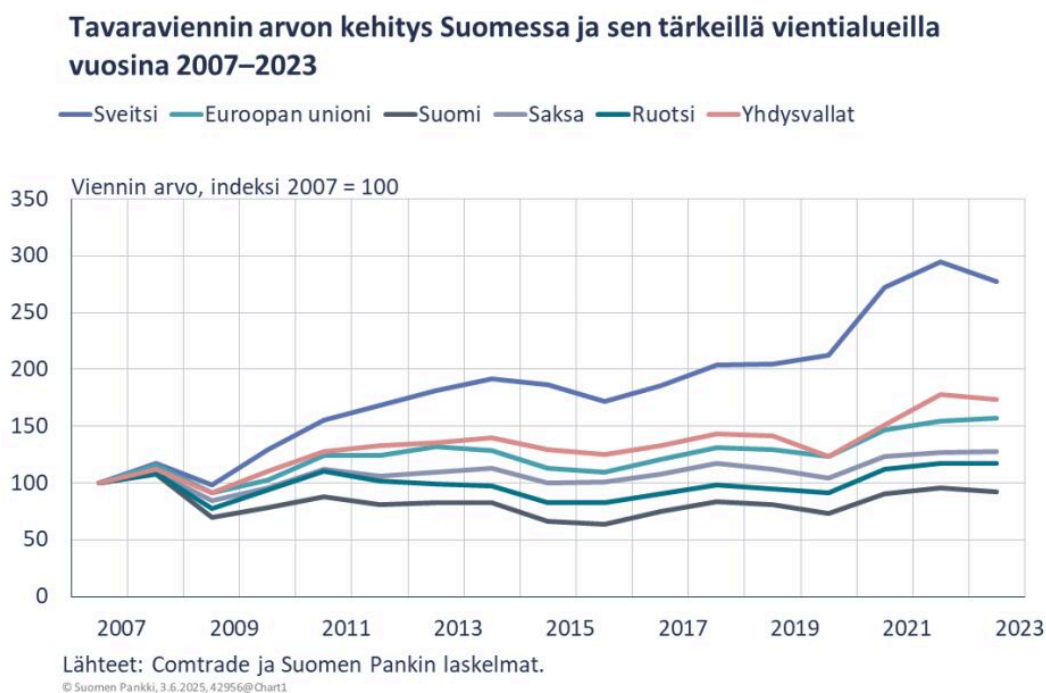
Suomen vienti on joutunut hakemaan 2010-luvulta lähtien uutta vauhtia vähäisemmän jalostusarvon tavaroista. Raaka-aineiden ja välituotteiden osuus viennistä on kasvanut. Vaikka kotimaisten panosten osuus näiden tuotteiden arvonlisästä on suuri, niiden jalostusarvo jää silti pienemmäksi kuin esimerkiksi elektroniikkateollisuudessa, joka oli Suomen viennin veturi vielä vuosikymmenen alkuvuosina. Uusien vientiyritysten ja -alojen syntyminen ottaa aina aikansa, eikä korkean teknologian tavaravienti ole ainakaan vielä palannut ennalleen matkapuhelinteollisuuden loppumisen myötä. Tilannetta tosin helpottaa korkea osaamista vaativien palveluiden viennin kasvu viime vuosien aikana.

Tavaravienti ei vielä ole saavuttanut aikaisempaa huippuaan

Vuonna 2023 Suomi vei tavaroita yhteensä vajaan 84 miljardin euron arvosta. Tämä oli noin 10 % vähemmän kuin finanssikriisin kynnyksellä vuonna 2007, vaikka vientihinnat ovat samaan aikaan nousseet (kuvio 1)¹. Viimeisten 15 vuoden aikana tavaroiden viennin BKT-osuus on vaihdellut runsaasta 33 prosentista noin 24 prosenttiin. Tavaraviennin osuus suhteessa BKT:hen putosi erityisen nopeasti vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen, jolloin osuus laski yhdessä vuodessa vajaat 9 prosenttiyksikköä. Tavaraviennin vaikeuksia on jonkin verran kompensoinut saman aikainen palveluviennin kasvu. Palveluiden merkityksen kasvusta huolimatta tavaroiden osuus Suomen viennistä oli vielä vuonna 2024 yli kaksi kolmasosaa.²

Suomen viennin keskimääräinen kasvuvauhti on jäänyt viimeisen vajaan 20 vuoden aikana hitaammaksi kuin EU-maiden viennin keskimääräinen kasvu. Vuosina 2007–2023 EU-maiden tavaraviennin arvo ehti kasvaa yli 50 %. Suomelle tärkeistä vertailumaista myös Ruotsin tavaravienti on kasvanut selvästi nopeammin kuin Suomen. Suomen tavaravienti kasvoi EU-maiden keskimääräistä viennin kasvua hitaammin aina 2010-luvun jälkipuoliskolle asti, mutta vuosikymmenen puolivälin jälkeen Suomi sai muut EU-maat viennin kasvuvauhdissa kiinni (kuvio 1). Tässä auttoi sekä maailmantalouden kasvun kiihtyminen että vuonna 2016 solmittu kilpailukykysojmus.³ Suomen tavaraviennin kasvu pysyi EU-maiden keskiarvovauhdissa myös koronavuosina, vaikka pandemia vähensi kysyntää varsinkin investointitavaroille, jotka ovat tärkeä osa Suomen vientiä.

Kuvio 1.

Pandemian jälkeen Suomen tavaraviennin kasvu on pysynyt suunnilleen EU-maiden keskiarvovauhdissa, siitäkin huolimatta, että Suomi kärsi Venäjän kaupan loppumisesta enemmän kuin useimmat muut EU-maat.

Globaalisti vertaillen muidenkaan EU-maiden keksimääräinäkään viennin kasvu ei ole ollut viime vuosina erityisen nopeaa. Tätä selittää paitsi Euroopan suhteellisen vaimea talouskasvu, myös se, että kehittyvien maiden yritysten [markkinaosuudet](#) ovat kasvaneet 2000-luvulla trendinomaisesti.

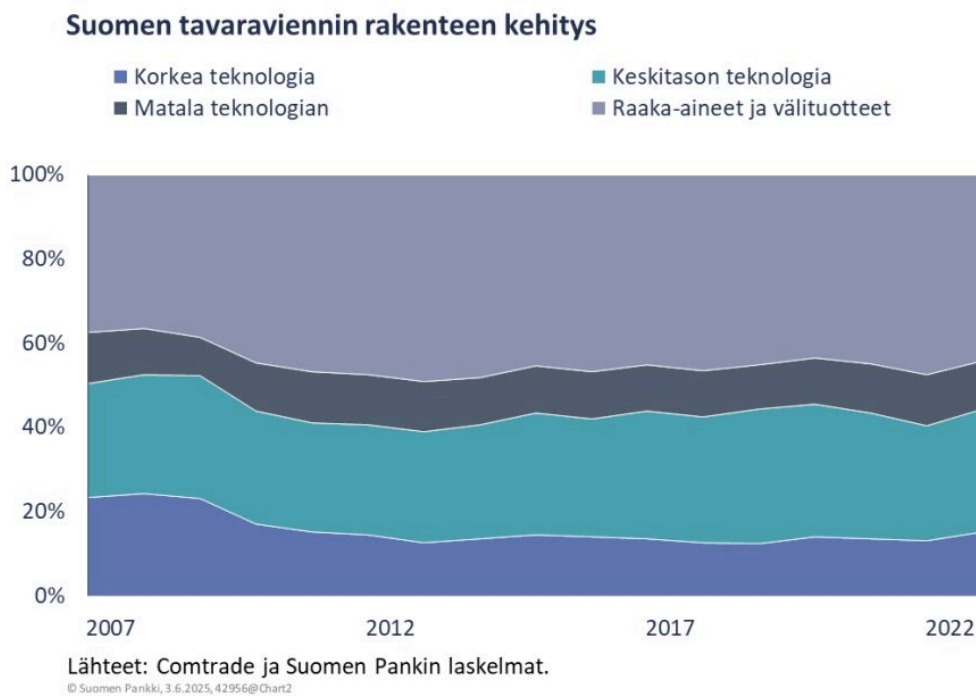
Suomi vie enimmäkseen raaka-aineita ja välituotteita

Suomen tavaravienti on melko harvojen toimialojen varassa, sillä 12 merkittävintä tuoteryhmää vastasi noin kahdesta kolmasosasta tätä vientiä vuonna 2023. Suomen tavaravienti keskittyy varsinkin raaka-aineisiin ja välituotteisiin sekä keskitason teknologiaan.⁴ Näistä edellisiin tuoteryhmiin kuuluvat esimerkiksi sellu, sahatavara ja öljytuotteet, ja jälkimmäinen koostuu erityisesti teollisuuden koneista ja laitteista. Tarkempi kuvaus tavararyhmien jaosta on infolaatikossa: [Tavaravientiä voidaan jakaa luokkiin monin eri tavoin](#).

Viimeisten kymmenen vuoden aikana raaka-aineiden ja välituotteiden osuus tavaraviennistämme

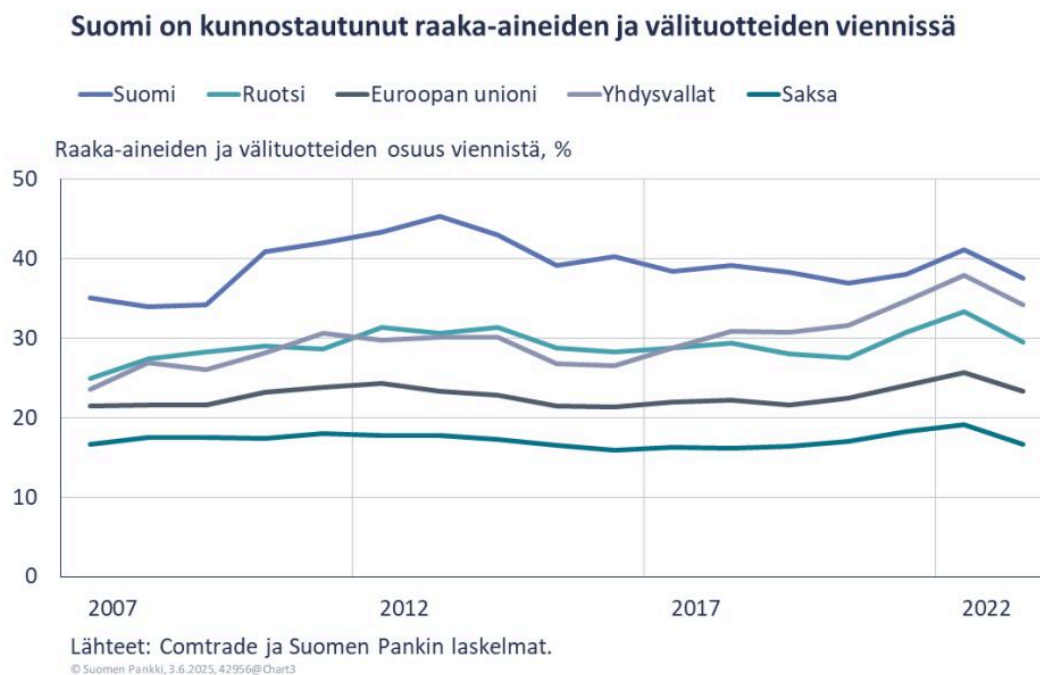
on vaihdellut noin 35 ja 40 prosentin välillä, ja suurimmillaan se oli vuonna 2013, kun se käväisi jopa 45 prosentissa (kuvio 2). Keskitason teknologian tuotteiden viennin osuus on hiukan vaihdellut, ja se oli vuonna 2023 hiukan suurempi kuin vuonna 2010. Viimeisen kymmenen vuoden aikana Suomen viennin rakenteessa on tapahtunut kaiken kaikkiaan enää vähäisiä muutoksia.

Kuvio 2.

Raaka-aineiden ja muiden matalan jalostusarvon tuotteiden osuus viennistä on Suomessa korkea myös eurooppalaisiin vertailumaihin nähden (kuvio 3). Ero on suuri varsinkin verrattuna Saksaan, jossa raaka-aineiden ja välituotteiden osuus tavaraviennistä on vaihdellut 16–19 prosentin välillä. Keskimäärinkin tämä osuus on jäänyt EU-maissa alle neljännekseen. Yhdysvaltain viennille raaka-aineiden merkitys näyttäisi sen sijaan selvästi kasvaneen viimeisten kymmenen vuoden aikana. Tätä selittää osaltaan USA:n nousu maailman suurimmaksi energian tuottajaksi, mikä on osittain heijastunut myös vientiin.

Kuvio 3.

Suomi elää metsästä ja öljystä

Merkittävin yksittäinen Suomen tavaraviennin tuoteryhmä on öljyjalosteet, eli lähinnä Nesteen valmistamat petrokemian tuotteet (kuvio 4). Vuonna 2022 öljyjalosteiden vienti muodosti Suomen tavaraviennistä runsaat 9 %. Öljyjalosteiden, sähkön ja muiden energiatuotteiden hintavaihtelut ovat tyypillisesti muita tavaraviennin eriä suurempia, ja hintojen tilapäiset nousut ja laskut voivat aiheuttaa tilapäisiä piikkejä tuotteiden osuuksissa Suomen kokonaisviennin arvosta. Varsinkin kuluvalle vuosikymmenellä öljyjalosteiden osuuteen viennin arvosta ovat vaikuttaneet öljyn voimakkaat hintavaihtelut.

Kuvio 4.

Lähteet: Comtrade ja Suomen Pankin laskelmat.

© Suomen Pankki, 3.6.2025, 42956@Chart4

Myös vanhassa sanonnassa ”Suomi elää metsästä” on yhä vinha perä. Kemiallisen metsäteollisuuden tuotteet eli paperi, kartonki, sellu ja muut vastaavat tuotteet vastasivat vuonna 2022 noin 12 % Suomen koko tavaraviennistä. Yhdessä sahateollisuuden tuotteiden kanssa metsäteollisuuden osuus Suomen viennin arvosta oli runsaat 16 %. Kolmas merkittävä matalan jalostusasteen tuoteryhmä on malmi ja metallit ja niiden jalostus, joiden osuus Suomen tavaraviennistä on noin kymmenen prosentin luokkaa.⁵

Tavaraviennin rakennetta voidaan tarkastella myös sen mukaan, miten korkeaa teknologiaa viennin tuoteryhmät edustavat. Suomen viemiä matalan teknologian tuotteita ovat mm. paperi. Myös monet kulutustavarat, kuten vaatteet ja huonekalut, luetaan tähän kategoriaan. Matalan teknologian tuotteiden osuus tavaraviennistä on pysynyt verraten vähäisenä, noin kymmenen prosentin tuntumassa. Matalan teknologian tuotteiden osuus on likimain samaa luokkaa myös tärkeimmissä kauppakumppanimaissa.

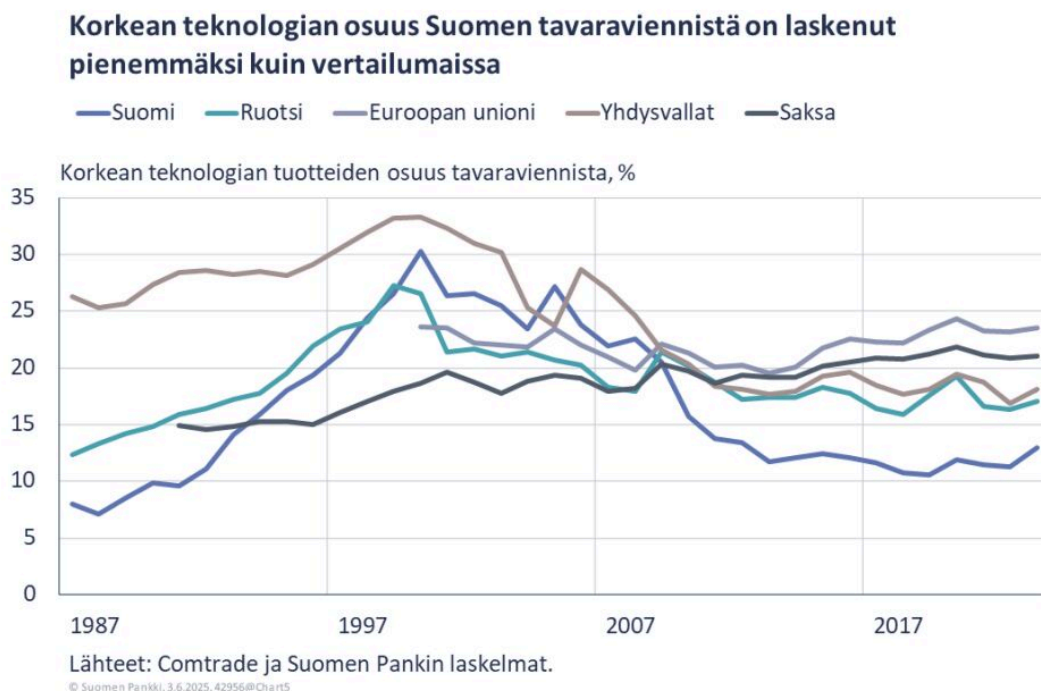
Keskitason teknologiaksi määriteltävien tuotteiden vienti muodostaa Suomen tavaraviennistä noin neljänneksen. Keskitason teknologiaa Suomen viennissä edustavat varsinkin teollisuuden käyttämät koneet ja laitteet. Rajanveto korkean ja keskitason teknologian välillä ei tosin aina ole selvä, sillä monet perinteiset koneet kuten Koneen valmistamat hissit, voivat pitää sisällään

hyvinkin kehittyntä tekniikkaa.

Suomi jäänyt jälkeen korkean teknologian viennissä

Korkean teknologian ainoa varsinainen kukoistuskausi Suomessa ajoittui suhteelliseen lyhyeen ajanjaksoon, joka ajoittui vuosituhaten vaihteen molemmin puolin. Nokian ja muiden teknologiayritysten merkitys Suomen tavaraviennille alkoi kasvaa jo 1980-luvun lopulla, ja 1990-luvun jälkipuoliskolla kasvu kiihtyi matkapuhelintoimialan johdolla (kuvio 5). Huippuvuonna 2000 yksistään Nokian osuus Suomen BKT:sta oli lähes 4 prosenttia. Nokian matkapuhelintuotantoa tuki lisäksi laaja suomalainen alihankintaverkosto. Matkapuhelinteollisuuden nopea kasvu jatkui aina finanssikriisin kynnykselle asti, ja vuonna 2007 yli viidennes Suomen tavaraviennistä luokiteltiin korkean teknologian tuotteiksi. Matkapuhelinteollisuuden merkitys Suomen viennille olisi kasvanut vieläkin suuremmaksi ilman matkapuhelinten hintojen voimakasta laskua 2000-luvun alkuvuosina, minkä seurauksena toimialan viennin arvon kasvu jäi selvästi volyymin kasvua hitaammaksi.

Kuvio 5.

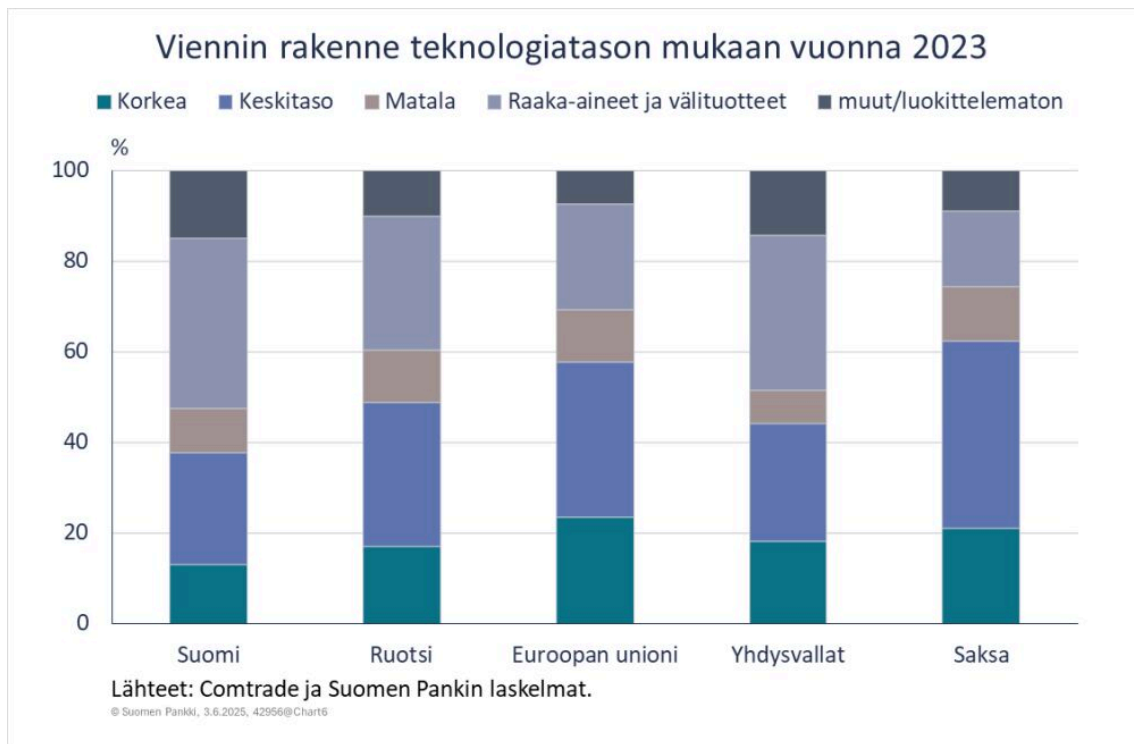
Huipputeknologian osuus Suomen tavaraviennistä supistui nopeasti matkapuhelinteollisuuden hiipumisen myötä. Vielä vuonna 2010 Nokian Windows-puhelinten markkinaosuus maailman älypuhelinmyynnistä oli lähes 40 %, mutta jo vuoden 2012 lopulla Nokian markkinaosuus oli

pudonnut muutama prosenttiin, ja vuonna 2014 Nokian matkapuhelinliiketoiminta siirtyi Microsoftin omistukseen.⁶ Samana vuonna korkean teknologian osuus Suomen tavaraviennistä pieneni runsaaseen kymmenesosaan, ja se on pysynyt suunnilleen tällä tasolla näihin päiviin asti. Alimmillaan korkean teknologian tuotteiden vienti oli vuonna 2019, mutta viime vuosien aikana on havaittu pientä piristymistä. Samalla kun korkean teknologian osuus viennistä väheni, raaka-aineiden ja välituotteiden merkitys viennille alkoi kasvaa.

Vielä matkapuhelinteollisuuden kukoistuksen aikoihin korkean teknologian osuus viennistä oli Suomessa suunnilleen yhtä suuri kuin verrokkimaissa, mutta toimialan hiipumisen myötä Suomi jäi nopeasti jälkeen tärkeimmistä kilpailijamaistamme. Vuosina 2013–2023 EU-maiden korkean teknologian viennin osuus tavaroiden viennistä oli keskimäärin noin kaksi kertaa niin suuri kuin Suomessa. Ruotsissakin osuus on korkeampi kuin Suomessa, mutta selvästi alhaisempi kuin EU-maissa keskimäärin.

Suomen tavaraviennin rakenne on painottunut matalamman osaamisen tavararyhmiin kuin vertailumaissa, vaikka tarkastelu laajennetaan varsinaisen korkean teknologian lisäksi keskitason teknologiaan (Kuvio 6). Vuonna 2023 vajaat 38 % Suomen tavaraviennistä oli keskitason tai sitä korkeampaa teknologiaa, kun Ruotsissa ja varsinkin Saksassa vastaava osuus oli selvästi korkeampi. Keskitason teknologian, kuten autoteollisuuden, merkitys on suuri varsinkin Saksan viennille.

Kuvio 6.

Jos tavaraviennin sijaan tarkastellaan Suomen koko vientiä, mukaan lukien palveluiden vienti, Suomen muuttuminen Nokia-Suomesta takaisin ”neljän markan maaksi” ei ole onneksi yhtä selvä kuin mitä pelkästään tavaraviennin nykyinen rakenne antaa ymmärtää.⁷ Suomen nopeasti kasvava palveluvienti ja sen painottuminen korkeaa osaamista vaativiin palveluihin kompensoi tavaraviennin arvonlisan laskua. Korkeaa osaamista vaativia palveluita ovat mm. tietotekniikkapalvelut, muut liike-elämän palvelut sekä lisenssimaksut, joista valtaosa on Nokian patenteistaan saamia korvauksia.

Suomen teknologiaviennin tulevaisuuden kannalta on positiivista myös se, että matkapuhelinteollisuuden raunioille syntyi uutta lupaavaa yritystoimintaa jo 2010-luvulla.⁸ T&K-toiminta keksinnöstä menestyväksi tuotteeksi ja sitä kautta menestyvien vientiyritysten ottaa silti aikansa.

Suomen tavaravienti suuntautuu Eurooppaan ja Yhdysvaltoihin

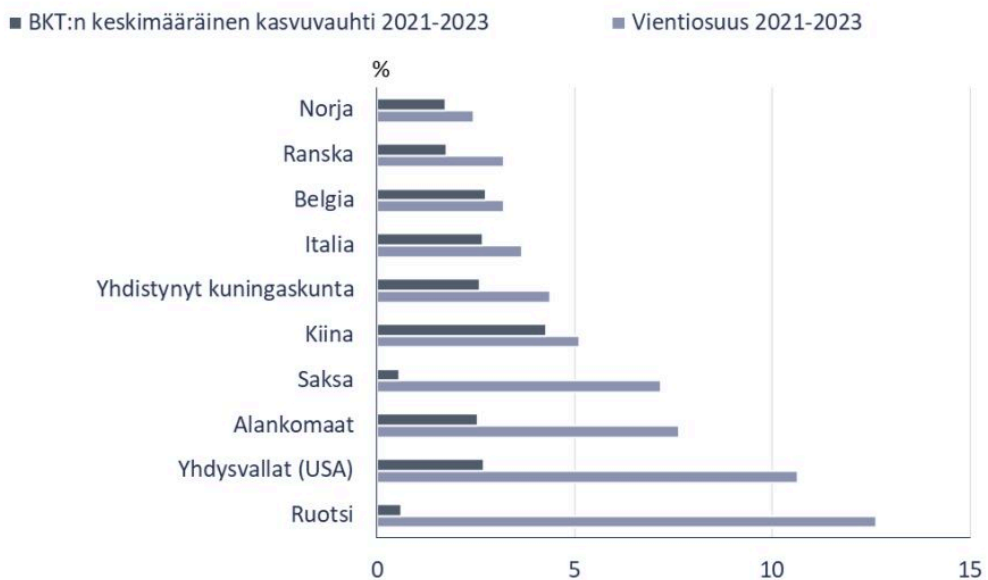
Toimiala- ja tuoterakenteen lisäksi viennin suhdanteet riippuvat sen maantieteellisestä jakautumisesta sekä markkinoiden välisistä eroista talouskasvussa. Eurooppa on perinteisesti

ollut Suomen tavaraviennin tärkein kohdealue, joten Suomen vientimenestys on ollut riippuvainen Euroopan maiden talouskasvusta. Vuonna 2023 Euroopan maat käsittivät Suomen tavaraviennistä karkeasti kaksi kolmasosaa. Euroalueen osuus Suomen koko viennin arvosta oli 36 % vuonna 2024. Vastaavasti tavaroiden osuus oli 38 % ja palveluiden osuus jossain määrin pienempi noin 30 %.

EU-maiden talouskasvu verrattuna globaaliin talouskasvuun on ollut viime vuosina vaihteellista. Yksittäisistä Euroopan maista varsinkin Saksa ja Ruotsi ovat kasvaneet hitaasti, ja näiden maiden yhteenlaskettu osuus Suomen tavaraviennistä oli vuonna 2023 lähes viidennes (kuvio 7).⁹ Vielä 2010-luvun vaihteessa Venäjän osuus Suomen tavaraviennistä oli lähes 10 prosenttia. Venäjälle on viety varsinkin paperia sekä koneita ja laitteita, minkä lisäksi palvelukaupalla ollut suuri merkitys Itä-Suomen kunnille. Venäjän osuus Suomen tavaraviennistä laski merkittävästi jo 2010-luvun puolivälissä, osin Krimin miehitystä seuranneiden pakotteiden vuoksi. Ukrainaan tekemän täysimittaisen hyökkäyksen jälkeen Suomen vienti Venäjälle loppui lähes kokonaan. Venäjän kaupan tyrehtyminen merkitsi noin viiden prosentin pudotusta Suomen tavaraviennin arvoon.

Kuvio 7.

Suomen tavaraviennin tärkeimmät markkinat ja niiden talouskasvu

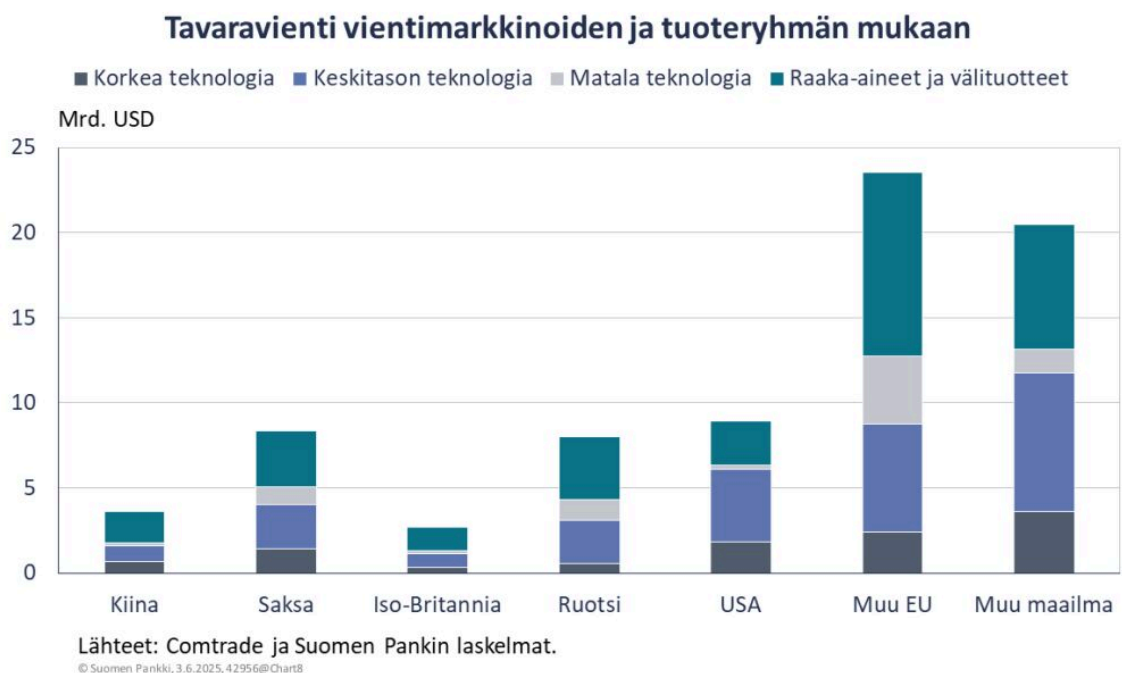
Lähteet: Comtrade ja Suomen Pankin laskelmat.

© Suomen Pankki, 3.6.2025, 42956@Chart7

Euroopan ulkopuolisista markkina-alueista Yhdysvaltain osuus Suomen viennistä on kasvanut voimakkaasti. Vuosina 2020–2023 Suomen tavaraviennin arvo Yhdysvaltoihin lähes kaksinkertaistui, ja vuoden 2024 alussa Yhdysvallat ohitti Ruotsin Suomen tärkeimpänä vientimaana. Yhdysvaltoihin suuntautuvan viennin voimakas kasvu on seurausta sekä suomalaisyritysten kasvaneista markkinaosuuksista että Yhdysvaltain suhteellisen nopeasta talouskasvusta.

Suomen tärkeimmät vientimarkkinat eroavat toisistaan viennin tuoterakenteen suhteen (Kuvio 8). Raaka-aineiden ja välituotteiden suhteellinen osuus viennistä on suuri varsinkin Ruotsiin, Saksaan ja muihin EU-maihin suuntautuvan viennin osalta. Näihin maihin viedään myös paljon matalaa teknologiaa edustavia tuotteita. Myös Iso-Britanniaan ja Kiinaan viedään suhteellisesti eniten raaka-aineita ja muita matalan jalostusasteen välituotteita.

Kuvio 8.

Suomen viennistä Yhdysvaltoihin suuri osa on korkean ja keskitason teknologian tuotteita. Tärkeimpiä vetureita tavaraviennin kasvussa Yhdysvaltoihin ovat olleet laivateollisuus sekä erilaiset teollisuuden koneet ja laitteet. Myös suomalaiselle lääketeollisuudelle Yhdysvallat on tärkeä vientimarkkina. Tavaraviennin lisäksi Suomi on kasvattanut viime vuosien aikana Yhdysvaltoihin suuntautuvaa palveluvientiään. Yhdysvaltoihin suuntautuvan tavara- ja palveluviennin kasvu on auttanut korvaamaan paitsi Eurooppaan, myös Venäjälle suuntautuvan

viennin hiipumista.

Presidentti Trumpin hallinto on asettanut uusia tuontitulleja myös osalle EU-alueelta tulevaa vientiä, kuten teräkselle ja alumiinille. Tullien lopullinen taso ja laajuus eivät vielä ole tiedossa, mutta ne uhkaavat hidastaa myös Suomen Yhdysvaltoihin suuntautuvan tavaraviennin kasvua.¹⁰ Tullit eivät tosin koske palveluvientiä, ja Suomen viennistä Yhdysvaltoihin merkittävä osa on juuri palveluita.

Se missä määrin tullit vaikuttavat suomalaisyritysten markkinaosuuksiin ja kannattavuuteen, riippuu siitä, miten hyvin yritykset pystyvät viemään tullit hintoihinsa. Viejäyritysten neuvotteluvoimaa parantaa se, että tulleja on asetettu lähes kaikista maailman maista tulevalle tuonnille, ja monille suomalaisyritysten viemille tuotteille voi olla vaikea löytää korvaavaa, varsinkaan amerikkalaisvalmisteista tuotetta. Joissakin vientiartikkeleissa kuten risteilylaivoissa suomalaisyritysten merkittävimmät kilpailijat tulevat Kiinasta, jolle asetettiin merkittävästi suurempia tulleja kuin EU-maille. Näissä tuotteissa tullit voivat jopa parantaa suomalaisyritysten kilpailuasemaa.¹¹

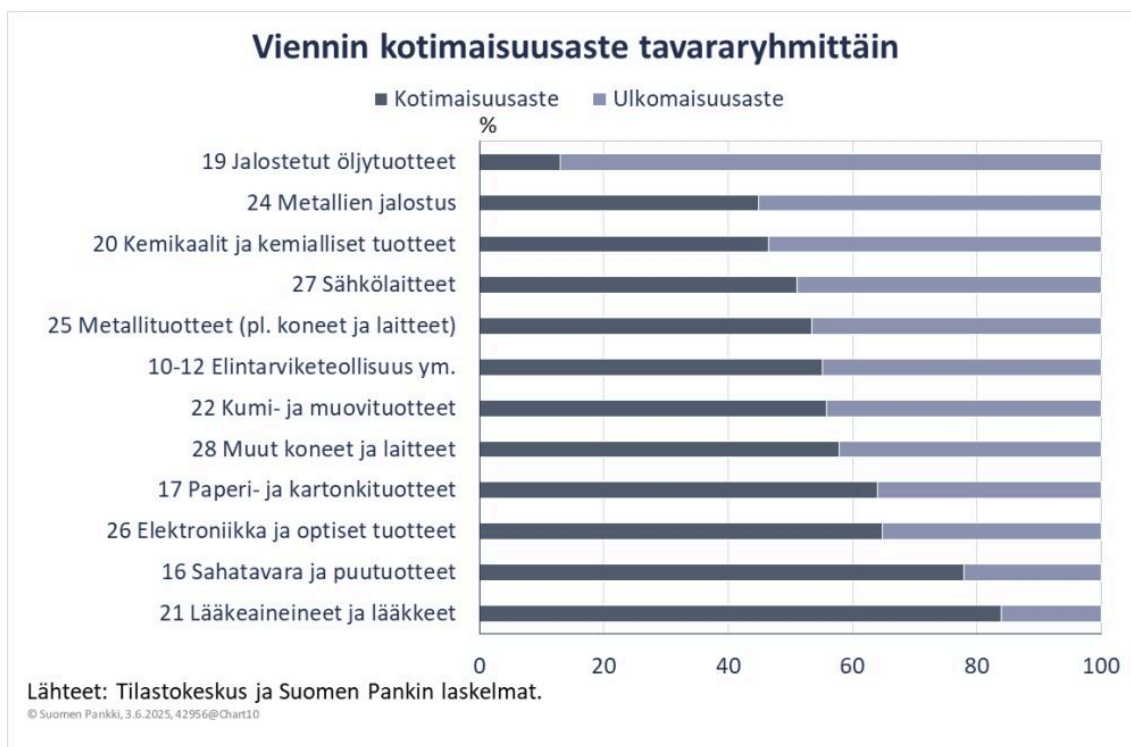
Korkean teknologian viennillä suuri kotimainen arvonlisä

Bruttomääräiset vientiluvut voivat johtaa harhaan, kun vertaillaan viennin tavararyhmien tai toimialojen suhteellista merkitystä kansantaloudelle. Vientituotteet eroavat toisistaan merkittävästi sen suhteen, missä suhteessa niihin tuotannossa sitoutunut arvonlisä jakautuu kotimaassa ja ulkomailla tuotettuun arvonlisään. Näistä jälkimmäinen koostuu tuotteen valmistamiseen käytetyistä ulkomaisista raaka-aineista ja välituotteista.

Tilastokeskuksen kokeellisissa arvonlisäperusteisissa tilastoissa viennin arvo jaetaan kotimaassa ja ulkomailla tuotettuun arvonlisään. Kotimainen arvonlisä jakautuu edelleen toimialan sisällä muodostuvaan suoraan arvonlisään sekä muilla kotimaisilla toimialoilla tuotettuun arvonlisään.

Kotimaisen arvonlisän osuus tavararyhmän koko bruttoviennistä kertoo sen ”kotimaisuusasteen”, eli sen kuinka monta prosenttia viennin arvosta jää kotimaahan (kuvio 9). Tavararyhmistä suurin kotimaisuusaste on lääkeaineilla ja lääkkeillä. Kolmantena järjestyksessä ovat tietokoneet ja elektroniikka. Yhteistä näille toimialoille on, että ne ovat riippuvaisia korkean osaamisen asiantuntijatyöstä, ja suuri osa tästä työstä tehdään Suomessa. Kotimaisuusaste on toisaalta korkea myös metsäteollisuuden toimialoilla, sekä puu- että kemiallisessa metsäteollisuudessa. Näiden toimialojen tuotteet eivät välttämättä edusta yhtä korkeaa teknologiaa, mutta niiden tuotannossa käytetään paljon kotimaisia raaka-aineita ja välituotteita.

Kuvio 9.

Pelkästään kotimaisen arvonlisän pohjalta arvioituna jotkut tavararyhmistä eivät ole Suomen viennin kannalta niin tärkeitä kuin miltä ne näyttävät, jos mittarina käyttää kaikkea niihin sitoutunutta arvonlisää. Kuviossa 10 kunkin tavararyhmän osuutta Suomen kokonaisviennistä on arvioitu sekä sen (koti- ja ulkomaisen) arvonlisän osuudella koko viennin arvonlisästä, että tavararyhmän kotimaisen arvonlisän osuudella tavaraviennin kaikesta kotimaisesta arvonlisästä. Esimerkiksi jalostettujen öljytuotteiden osuus bruttoviennin arvonlisästä oli vuonna 2023 lähes 7 %, mutta tavaraviennin kaikesta kotimaisesta arvonlisästä toimiala tuotti vain vajaat 2 %. Muita toimialoja, joilla kotimaisen arvonlisän osuus jää suhteellisen pieneksi, on metallien jalostus sekä kemialliset tuotteet.

Kuvio 10.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

© Suomen Pankki, 3.6.2025, 42956@Chart9

Elektronisia ym. laitteita tuottavien toimialojen sekä metsäteollisuuden toimialojen osuus kokonaisviennistä näyttää sen sijaan selvästi suuremmalta, kun vertailu tehdään kotimaisen arvonlisän eikä bruttoviennin perusteella. Näiden toimialojen osuus myös Suomen viennistä Yhdysvaltoihin on niin suuri, että arvonlisäperusteisesti tarkastellen uusien tuontitullien merkitys Suomen taloudelle on suurempi kuin mitä voisi päätellä toimialojen bruttovientiosuuksien perusteella.

Johtopäätökset

Viennin ja tuonnin osuus Suomen BKT:sta on vähentynyt viimeisen noin 15 vuoden aikana, eli Suomen talouden avoimuus on laskenut. Tavaraviennin BKT-osuuden nopea supistuminen ajoittuu 2010-luvun vaihteeseen, jolloin kysyntä Suomen viemille tuotteille väheni matkapuhelinteollisuuden alasajon ja paperin kysynnän heikkenemisen seurauksena. Suomen tavaraviennin arvo on vieläkin selvästi matalampi kuin finanssikriisin kynnyksellä. Palveluviennin reipas lisääntyminen on tosin kompensoinut tavaraviennin hidasta kasvua.

Myös Suomen viennin rakenne on muuttunut. Vanha sanonta ”Suomi elää metsästä” on taas ajankohtainen. Vielä matkapuhelinteollisuuden kukoistuksen aikoihin Suomi oli korkean teknologian viennissä likimain samalla tasolla kuin verrokkimaat, mutta 2010-luvun alkuvuosina

Suomi jäi nopeasti jälkeen tärkeimmistä kilpailijamaistamme. Suomi vie jälleen enimmäkseen raaka-aineita, välituotteita ja korkeintaan keskitason teknologiaa, kuten teollisuuden koneita ja laitteita. Positiivista on, että näiden toimialojen kotimaisuusaste on korkea, sillä toimialat käyttävät paljon kotimaisia raaka-aineita ja välituotteita. Raaka-aineiden ja välituotteiden tuotannossa jalostusarvo jää silti helposti pienemmäksi kuin tuotteissa, joiden suunnitteluun ja valmistamiseen tarvitaan suomalaista korkeaa osaamista. Suomalaisen puun lisäksi liikkeelle pitää saada suomalainen työ. Tässä on jo merkittävästi auttanut suomalaisten korkeaa osaamista vaativien palveluiden viennin kasvu.

Suomen viennistä valtaosa suuntautuu muihin Euroopan maihin, ja alueen hidas talouskasvu jarruttaa Suomen viennin kasvupotentiaalia. Suomen vienti on joutunut kärsimään myös Venäjän-kaupan hiipumisesta. Venäjän markkinoiden menettämistä on kompensoinut suomalaisten vientiyriytysten menestys Yhdysvaltojen vientimarkkinoilla. Yhdysvallat onkin noussut Suomen tärkeimmäksi vientimaaksi jopa ohi Ruotsin, ja Yhdysvallat on Suomelle tärkeä markkina-alue varsinkin korkeaa osaamista vaativissa palveluissa.

Yhdysvaltojen viennin voimakas kasvu on seurausta paitsi Yhdysvaltain suhteellisen nopeasta talouskasvusta, myös suomalaisyritysten kasvaneista markkinaosuuksista. Yhdysvaltain kauppapolitiikan kiristyminen uhkaa kuitenkin jarruttaa Suomen viennin laajenemista USA:n markkinoilla. Vaikka tullien suoran vaikutuksen arvioidaan jäävän suhteellisen pieneksi, ne hidastavat välillisesti Suomen ja vientimarkkinoidemme kasvua lisäämällä epävarmuutta. Epävarmuus jarruttaa varsinkin investointeja, mutta tekee myös kotitaloudet varovaisiksi.

Tullit myös kiristävät kilpailua USA:n ulkopuolisilla markkinoilla, kun yritykset etsivät uusia markkinoita tuotteilleen, mikä painaa alaspäin Suomen viemien metsäteollisuustuotteiden ja metallien hintoja. Uusia kaupan rajoituksia ei onneksi ole ainakaan toistaiseksi esitetty palveluille, joiden osuus Suomen viennistä Yhdysvaltoihin on kasvanut ripeästi. Tullien vaikutuksia Suomen talouteen on tarkasteltu yksityiskohtaisemmin [Suomen Pankin kesäkuussa 2025 julkaistavassa artikkelissa](#).

Aikaisempaa positiivisempia näkymiä Suomen tavaraviennille tarjoilee eurooppalaisen puolustusteollisuuden nousu, joka voi kasvattaa kysyntää Suomenkin viemille puolustusteollisuuden tuotteille ja investointitavaroille. Palveluidenkin viennillä on vielä varaa kasvaa entisestään.

i Tavaravientiä voidaan jakaa luokkiin monin eri tavoin

Yksi keskeinen ja havainnollinen tapa tarkastella Suomen viennin rakennetta yli ajan suhteessa kilpailijamaihin on jakaa tuoteryhmät luokkiin sen mukaan, kuinka korkeaa osaamista tuotanto vaatii. Pääpiirteissään mitä korkeampaan teknologiaan mennään, sitä suurempi on jalostusaste. YK:n käyttämässä luokituksessa (SITC-luokituksen mukaiset) tuoteryhmät jaetaan korkean, keskitason ja matalan teknologian tuotteisiin sekä välituotteisiin ja raaka-aineisiin¹².

- Korkean teknologian tuotteisiin luetaan muun muassa tieteelliset instrumentit ja elektroniset sekä tietotekniikkaan liittyvät laitteet, terveysteknologiaan ja lääketieteeseen liittyvät laitteet sekä ilmailuun liittyvät tuotteet. Myös televiestintään liittyvät laitteet luetaan korkeaan teknologiaan.
- Keskitason teknologiaan luetaan huomattavasti enemmän eri tuotteita kuin korkeaan teknologiaan. Keskitason teknologiaa ovat muun muassa isot metallialan koneet ja laitteet, työkalut ja ajoneuvot sekä niiden osat. Nämä tuotteet käsittävät paljon niin investointeihin tarkoitettuja tuotteita kuin myös suoraan kuluttajille suunnattuja tavaroita. Tähän kategoriaan lukeutuvat myös risteilyalukset ja muut laivat. Lisäksi keskitasoon luetaan paljon prosessiteollisuuden tuotteita, kuten esimerkiksi muovit, putket, maalit ja kuidut.
- Matalan teknologian tuotteita ovat paperi, kartonki ja metalleihin liittyvät matalan jalostusasteen tuotteet. Myös vaatteet, huonekalut, ja erinäisiä muita kotitaloudessa käytettäviä alemman jalostusasteen tuotteita sisältyy tähän ryhmään.
- Myös raaka-aineisiin ja välituotteisiin sisältyy suuri määrä erilaisia tuotteita. Tässä yhteydessä välituotteilla tarkoitetaan muita matalan jalostusasteen välituotteita. Näistä merkittävimpiä ovat muun muassa sellu, saha- ja puutavara, öljytuotteet, metallien raaka-aineita ja mineraaleja, kuten rautamalmi, alumiini ja kupari. Myös maa- ja kalatalouden tuotteet ja sähkövirta luetaan tässä raaka-aineiksi ja välituotteiksi.

On syytä todeta, että rajanveto eri tuoteryhmien välillä voi olla haastavaa. Esimerkiksi keskitason teknologiaan luettavat tuotteet, kuten koneet ja laitteet, voivat sisältää paljonkin tutkimusta ja vaativaa tuotekehitystä sekä edistyksellistä teknologiaa. Esimerkiksi moottoriajoneuvot kuten autot sisältävät tavallisesti paljonkin huipputekniikkaa. Jopa raaka-aineiden tuotanto voi sisältää paljon tuotekehitystä ja

tutkimusta. Näin ollen luokittelu ei ole aukoton ja voi sisältää jossain määrin päällekkäisyyksiä. Tavararyhmiin luokittelu on aina myös jossain määrin subjektiivista, eli mitä kulloinkin pidetään korkean teknologian tuotteina.

LÄHTEET

Kolttola Leo (2015), Biotalouslasko vientitulot nousuun? Tieto & Trendit 11.9.2015.

Maliranta Mika (2024), Pinnan alta – Miksi edessämme on vahvan talouskasvun aika, Docento 2024.

Rouvinen Petri, Breznitz Dan, Pajarinen Mika (2025), Nokiasta lähteneet ryhtyivät innolla yrittäjiksi ja bisnesenkeleiksi – Nokia-kokemus siivitti startupien liikevaihtoja rivakkaan kasvuun, ETLA muistio 158

Välitalo Heikki (1989), Neljän markan maa. Art House 1989.

Wessman Roger (2025), Trumpin Suomelle kaavailemat tullit eivät taloutta kaataisi – huolena Yhdysvaltojen ajautuminen taantumaan, Mustread 14.4.2025. <https://www.mustread.fi/blogit/trumpin-suomelle-kaavailemat-tullit-eivat-taloutta-kaataisi-huolena-yhdysvaltojen-ajautuminen-taantumaan/>

Viitteet

1. Vertailu on tehty YK:n Comtrade -tietokannan datalla, jonka tiedot Suomen ulkomaankaupasta perustuvat tullin tilastoihin. Kansantalouden tilinpidon mukaan viennin arvo kasvoi vuosina 2007–2023 vain hieman. ↑
2. Palveluiden osuus Suomen kokonaisviennistä kasvoi vuosina 2010–2023 lähes 7 %-yksikköä, ja palvelut käsittivät Suomen viennistä vuonna 2023 jo runsaat 28 %. ↑
3. Kilpailukyky sopimus mm. jähdytti nimellispalkkojen kasvun kahdeksi vuodeksi ja alensi työnantajien maksamia palkkojen sivukuluja. ↑
4. Vertailussa on käytetty YK:n Comtrade tietokannan dataa ja jaottelu korkean teknologian, keskitason ja matalan teknologian tuoteryhmiin perustuu YK:n SITC tavaraluokituksiin. Tarkka luokitus kolminumerotasolla löytyy <https://unctadstat.unctad.org/EN/Classifications.html>. ↑
5. Raaka-aineista harvinaisten maametallien merkitys maailmantaloudelle on nopeasti kasvanut, sillä niitä tarvitaan moniin korkean teknologian ja puhtaan siirtymän tuotteisiin. Suomenkin maaperästä on löydetty merkittäviä harvinaisten maametallien

esiintymiä, mutta esiintyminen kaupallista hyödyntämistä ei kuitenkaan ole toistaiseksi aloitettu. Katso esim. <https://kemia-lehti.fi/maaperassamme-muhii-haluttuja-harvinaisia-maametalleja/> ↑

6. <https://www.statista.com/chart/1423/smartphone-market-share-microsoft-nokia/> ↑
7. Välitälo (1990) arvioi, että Suomen viennin (ml. palveluvienti) keskimääräinen kilohinta oli 1980-luvulla noin neljä markkaa, eli 1,26 euroa. Kolttolan (2015) mukaan viennin kilohinta saavutti huippunsa vuonna 2008, jolloin se oli 2,70 euroa. Jo vuonna 2015 se oli laskenut 2,08–2,20 euroon. (Kaikki kilohinnat vuoden 2014 hinnoin.) Uudempia hintatietoja ei ollut käytettävissä. ↑
8. Rouvinen ym. (2025) vertailee vuosina 2008–2014 Nokialta lähteneiden ja yrittäjäiksi ryhtyneiden yritystoimintaa muista suurista teknologiayrityksistä lähteneisiin yrittäjiin. Tulosten mukaan Nokia-taustaiset perustivat vertailuryhmää selvästi innokkaammin varsinkin start up -yrityksiä, ja näiden liikevaihto kasvoi vertailuryhmää nopeammin. Myös Malirannan (2024) mukaan matkapuhelinteollisuuden raunioille syntyi runsaasti uusia teknologiayrityksiä. Malirannan mukaan näiden yritysten tuotanto on useissa tapauksissa nyt skaalautumisvaiheessa, ja niiden merkitys Suomen taloudelle voi tulevaisuudessa olla merkittävä. ↑
9. Suomen kolmanneksi tärkein vientimaa Euroopassa on Alankomaat. Tavaroiden osalta merkittävä osa tältä viennistä on kuitenkin luultavasti kauttakuluvientiä, jonka lopullinen kohdema on tuntematon. ↑
10. Huhtikuussa 2025 tullimaksujen korotukset olivat suuruudeltaan 10 %, mutta tullien pysyvämpi taso määräytyy Yhdysvaltojen ja EU:n välisten neuvottelujen lopputulosten perusteella. ↑
11. Tullien erilaisia vaikutuskanavia Suomen talouteen analysoi mm. Wessman (2025). ↑

Tässä artikkelissa esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajien omia eivätkä välttämättä edusta Suomen Pankin näkemystä.

Asiasanat

palveluvienti, tavaravienti, vienti